

Jungfru Marias obefläckade hjärta

Mariavallfärd till Oskarström den 31 maj 2014

Biskop Anders Arborelius ocd

(Predikan är nedskrivnen efter bandinspelning)

Predikan

Kära bröder och systrar, just nu befinner vi oss i en av Kyrkans viktigaste tidsperioder, pingstnovenan, då vi tillsammans med Jungfru Maria och apostlarna i den övre salen väntar på Andens ankomst. Kyrkan behöver hela tiden den Helige Andes gåvor för att växa och utveckla sig. Det gäller Kyrkan som gemenskap och det gäller var och en av oss.

I dag gläder vi oss över de unga konfirmander som nu vill ta emot Andens gåvor för att kunna växa in i en allt djupare gemenskap med Jesus Kristus och bli fruktbara för Kyrkan och för världen. Men vi alla behöver den Helige Ande, så att vårt liv kan blomma upp och bära frukt, både för oss själva, vår nästa, Kyrkan och hela världen. Vi är kallade att förvandlas av den Helige Andes nåd, att bli helgade, ja, att bli gudomliggjorda som den östkyrkliga traditionen säger. Det är viktigt för oss att ha öppenhet och beredvillighet att ta emot den Helige Ande.

Jungfru Maria är så viktig som modell för hur vi skall kunna öppna oss för den Helige Ande och bli genomskinliga för Andens verk i oss och så peka vidare på Jesus Kristus. Varje år samlas vi på denna plats för att få Jungfru Marias hjälp att växa in i en allt djupare gemenskap med Jesus Kristus. Det är då viktigt för var och en att tänka efter var vi bäst behöver Marias beskydd och hjälp. Vad är det i mitt liv som kanske hakat upp sig? Vad finns det för blind fläck i mig? Var är jag mest i behov av den Helige Andes nåd, eld och smörjelse för att mitt liv skall bli fruktbart och verkligen ge Jesus utrymme?

I dagens evangelium ser vi hur två kvinnor, Elisabet och Maria, möts. Det är ett möte i kärlek och omsorg. Jungfru Maria har omsorg om alla som behöver hjälp. Hennes släkting, som väntar barn i hög ålder, behöver hennes hjälp. Samtidigt som vi ser detta möte mellan två kvinnor, ser vi mötet mellan två foster. Jesus och Johannes Döparen hälsar på varandra redan i moderlivet. Det är en profetisk text för vår tid, när man aldrig lever så farligt som i moderlivet. Vi behöver denna ikon av två kvinnor som bär på två älskade barn för att bli påmindra om att Jesus Kristus har gett varje barn, från det första ögonblicket av dess existens, en värdighet som inte får kränkas av någon.

Den Helige Ande måste lysa upp varje tid och varje miljö som alltid har sina speciella svaga punkter. En mycket svag punkt i vår tid är att man värderar det spirande livet så ringa, att en tredjedel av de barn som avlas inte får födas. Vi behöver den Helige Ande för att öppna oss för hela Guds budskap, så att vi inte stryker över vissa saker och försummar en del av det Gud har anförtrott oss och sin Kyrka. Var och en av oss behöver Jungfru Marias moderliga hjälp och förmaning, så att vi ser vad vi behöver för att öppna oss för Jesus. Vad är det jag har försummat? Vad är det jag behöver för att bli en levande och äkta kristen? Ni mödrar vet att man måste fostra sina barn och påminna dem. Ibland måste man kanske också bli lite tjatig för att hjälpa dem att växa upp till vuxna, mogna människor. Hur många mödrar har inte tjatat på sina barn att komma till kyrkan? Ibland var det med goda resultat, ibland lite förgäves. Vi skulle kunna säga att det är ungefär så som Jungfru Maria handskas med oss. Hon påminner

oss, förmanar oss och ibland måste hon verkligen ruska om oss, så att vi öppnar oss för Jesu budskap och följer i hans fotspår.

Vi vet hur svårt det kan vara i vårt land att bevara den katolska tron. En gång var Oskarström mycket präglad av katoliker, men de flesta ättlingarna har försvunnit. Nu är det bara en liten skara som håller fast vid den katolska tron på denna plats. På många ställen tenderar den Katolska Kyrkan att bli en en-generationskyrka. Nästa generation har svårare att hålla fast vid tron. Därför behöver vi Andens eld, smörjelse och gåvor för att Kyrkan skall leva vidare. Det måste bli ett viktigt böneämne för oss alla, att tron kan föras vidare också till nästa generation.

Därför gläder vi oss oändligt mycket över er, kära konfirmander, för det är ju ni som är Kyrkans framtid, och i dag läggs den i era händer. Jesus anförtror sin Kyrkas framtid till er. Det är ett ansvar att ta emot detta sakrament och säga ja till Jesus Kristus, för det berör ju inte bara er, utan det berör så många andra. Vi behöver alla den Helige Andes hjälp och smörjelse, så att vi liksom Maria kan bli förebilder i tro, hopp och kärlek. Många av er har haft med sig rosenkransar och andra föremål som skall välsignas, men för att de skall bära frukt måste också våra hjärtan brinna av kärlek till Jesus Kristus, så att vi verkligen vill göra honom och hans budskap tydliga i vårt liv och bli genomskinliga för Jesus Kristus.

I vår tid har människor svårt att ta till sig abstrakta läror och trossanningar. Det är lättare för dem att ta emot tron genom trovärdiga vittnen, genom vanliga människor som mitt i den dagliga verkligheten förmedlar Kristi närhet, kärlek och sanning. Så glöm aldrig att ni i skolan, på arbetsplatsen, ja, till och med när ni går och handlar har möjlighet att ge något av Jesus vidare till människor ni möter. Då behöver vi Jungfru Marias beskydd och hjälp, så att vi är medvetna om att Jesus har anförtrött sin Kyrkas framtid och tillväxt i våra händer.

När vi kommer hit till Oskarström för att ära och vörda Jungfru Maria, är det en stor glädje. Vi träffar människor från olika församlingar och grupper. Vår katolska gemenskap går utöver alla gränser när det gäller språk, nationalitet och social tillhörighet. Det är en bild av hela världen. Många nationaliteter, kanske femtio, sextio eller sjuttio, är representerade här i dag. Det är ett stort tecken i Sverige av i dag att det går att leva tillsammans i samma tro fast man har så olika ursprung. Det är ett viktigt vittnesbörd vi kan ge det svenska samhället i dag, som ibland tenderar till segregering och främlingsfientlighet, att visa att det går att leva tillsammans som bröder och systrar, när något viktigt förenar oss. Vår katolska tro binder ihop oss oavsett vårt ursprung och vår sociala ställning. Vi kan ge det svenska samhället hopp inför framtiden. Mycket beror på att man hittar ett sätt att leva tillsammans och undgår segregering och uppsplätning i vårt samhälle. Vi har ett ansvar för det svenska samhället: att befrukta det med kristendomens glada budskap, med vår sociallära och med det hopp vi kan förmedla till så många som har fastnat i hopplöshet.

Hopplösheten, som man kan se avspeglad i många människors ansikten, har blivit något av en folksjukdom i vår tid. Trots att människor materiellt sett har allt de behöver, har de förlorat hoppet. Vi har en speciell uppgift att förmedla det hopp som vi ser personifierat i Jungfru Maria. Hon får bära Jesus i sin kropp. Hon är med honom vid korset och blir upptagen till himlen. Maria är hoppets Moder. I vår tid behöver vi mer än någonsin detta hopp, som inriktar vårt liv på Jesus, och vi behöver kunna förmedla det till de människor som har fastnat i hopplöshet och modlöshet.

Till sist, kära konfirmander, ni har tur. Uppemot åtta- eller niohundra personer har kommit för att fira er. Ni känner er kanske lite generade, men ni skall veta att alla som är här har stor kärlek till er och gläder sig över att det finns sådana fantastiska ungdomar som vill förnya sina doplöften och ta emot Andens nåd. Jag ber alla här närvarande att be för våra konfirmander och visa dem er kärlek. Alla kan ju inte krama om er, men en hel del kommer säkert att visa er sin kärlek och uppskattning. Vi som är här ser det som ett hoppets tecken att det finns ungdomar som vill bära sin katolska tro vidare och leva av den också i framtiden.

Låt oss tacka Gud för denna dag när vi under Marias beskydd får gå i procession, fira mässa och dela ut sakramenten. Det är ingen självklarhet i alla länder att det är så. För några veckor sedan fick jag besöka Nordkorea, ett av världens svåraste länder för de kristna. Men också där finns det tro. Vi måste be för alla dem som förföljs för sin kristna tro och för dem som inte får utöva den. Många av er kommer från länder där ni har fått lida för er tros skull. Det är viktigt att vi verkligen vårdar och vördar vår tro och lever av den och samtidigt ber för alla dem som på olika sätt blir förföljda för sin heliga tros skull.

Nu skall ni strax förnya era doplöften, kära konfirmander, för att så ge ett underbart vittnesbörd om att tron lever också här och nu. I Faderns och Sonens och den Helige Andes namn. Amen.

Föredrag

Kära bröder och systrar, vi skall ägna den här stunden åt att begrunda det som skedde den 22 mars i Lund, då de nordiska, katolska biskoparna vigde våra nordiska länder till Jungfru Marie obefläckade hjärta. Detta hade redan skett tjugofem år tidigare, när den nu heligförklarade Johannes Paulus II (1920-2005) vigde våra nordiska länder till Jungfru Maria i Reykjavik 1989. Den nuvarande påven Franciskus vigde hela världen till Marie obefläckade hjärta i oktober förra året. Varför gör man någonting sådant? Vad har det för betydelse? Jo, vi tror att Jungfru Maria som är den Obefläckade, alltså den som är helt befriad från allt vad synd heter, kan hjälpa människor att verkligen leva i det tillstånd, där synden trängs tillbaka, där godheten, sanningen och heligheten träder fram, och att hon också kan hålla sin vakande hand och sitt beskydd över våra länder och samhällen. Maria är inte bara någon som hjälper oss personligen att leva ett djupare kristet liv, utan vi vet att man i alla tider också som folk har tagit sin tillflykt till henne i svåra stunder. Vi kan tänka på Jasna Góra i Polen där vi svenskar ställde till det riktigt illa. Då bad man om Jungfru Marias hjälp att bli befriad. Vi ser det i Guadalupe i Mexiko, när conquistadorerna kommer. Då får en indian se Maria som ger den inhemska befolkningen sitt beskydd. Vi kan räkna upp många liknande händelser, när man som folk tar sin tillflykt till Maria och ställer sig under hennes beskydd.

Vi har bilder av Maria med skyddsmanteln. Hon brer ut sin mantel för att skydda, bevara och stärka de svaga, fattiga och förföljda. Det är ett uttryck för att Jungfru Maria som Frälsarens Moder också är delaktig i att leda hela folk in i en djupare gemenskap med Kristus. Vi ser att de nordiska länderna i mångt och mycket har glömt bort Jesus Kristus, att den kristna tron har försvagats. Samtidigt ser vi att vår kyrka är ett av de få samfund som växer. Men vi ser också, att många, som jag antydde, i den yngre generationen försvinner från kyrkan. Därför tror vi biskopar att vi behöver Jungfru Marias hjälp, beskydd och inspiration för att komma Jesus Kristus närmare, också som nationer, som länder och som samhällen. Det betyder att människorna som sådana vänder sig till Maria och ber om hennes hjälp och beskydd för att

komma Jesus närmare. Det är inte bara en individualistisk angelägenhet att stå under Marias beskydd, utan det gäller en hel gemenskap. En fara i vår tid är att man resonerar alltför individualistiskt. Man glömmer bort att vi behöver tillhöra ett heligt folk, en helig kyrka, en helig gemenskap för att sprida budskapet omkring oss.

Maria är alltså den Obefläckade, den som i sig själv symboliserar frälsningens seger. Jesus är Frälsaren och han har i förväg bevarat Maria från allt vad synd heter. I henne ser vi en konkret modell av vad frälsning innebär. I alla andra människor är det fråga om en process. Vi håller på att bli frälsta. Steg för steg försöker Jesus befria oss och hjälpa oss att växa in i den fulla nåden. I Maria som är full av nåd ser vi redan slutmålet, resultatet, och det kan inspirera oss både som enskilda personer och som gemenskap. Ni alla som är här i dag är här för Marias skull och ni tror och litar på att hon kan hjälpa er att verkligen bli mer genomskinliga för Jesus Kristus, så att han med sin frälsning kan segra i era liv. Men det är inte bara en enskild människas möte, utan det är något som sprider sig, något som kan påverka andra.

Vi tror att det just nu kan finnas en större öppenhet för Jungfru Maria i våra länder än tidigare. Det är någonting i Maria som väcker människor och får dem att tänka efter. Jag brukar säga, att man märker när Maria fattas. Ofta hör jag från goda vänner i andra kyrkor och samfund att de tycker att det är något som fattas hos dem, eftersom Marias betydelse inte alltid har gått upp för dem. I många lutherska och andra protestantiska kyrkor sätter man nu också upp en bild av Maria. Man inser att hennes moderliga hjälp, hennes person och hennes budskap är viktiga. Vi står nu liksom vid en skiljeväg också i andra delar av världen. Skall vi då fördjupa vår kristna tro, försöka att bli mer missionerande, mer apostoliskt och evangeliserande verksamma eller skall vi dra oss tillbaka i ett litet ghetto?

Jungfru Maria kan inspirera oss att ta ett större ansvar för att det kristna budskapet får höras också utanför våra kyrkor och ett ansvar för att bygga upp ett samhälle som bygger på de kristna grundvärderingarna om varje människas okränkbara värde från det första ögonblicket av hennes existens till det sista, oavsett vem hon är, varifrån hon kommer och var hon har sin plats i samhället. Maria kan hjälpa oss att få denna apostoliska, vittnande funktion omkring oss. Den kristna trons fortlevnad är beroende av att vi går ut med vår tro, liksom Maria som i dag besöker sin släkting Elisabet i nöd. Vi får sprida hennes kärlek och barmhärtighet omkring oss och försöka genomsyra den omgivande verkligheten. Ni kanske undrar vad vi kan göra, en liten grupp människor som samlas här i Oskarström. Jo, vi kan göra oändligt mycket, men ofta i det lilla. Det är ofta de små tecknen som kan göra stor skillnad. Det är viktigt att upptäcka att vi alla har en radie omkring oss, en miljö som vi kan genomsyra med Marias ödmjukhet, hennes lyssnande till Guds ord och hennes omtänksamhet. Gud har placerat oss strategiskt på väldigt olika platser, och det finns människor som kanske just genom oss kan komma Jesus närmare, om vi med Marias moderliga hjärta och kärleksfulla händer möter dem i deras nöd. Det är viktigt att det går upp för oss att vi också kan ösa kärlek, omsorg, omtänksamhet ur Marias obefläckade hjärta.

I vigningsbönen till Jungfru Marias obefläckade hjärta ber vi: ”Vi viger våra händer till försvar för de skyddslösa och små, och till att utföra Guds verk i världen. Vi viger våra fötter att gå i Jesu spår och närma oss vår nästa. Vi viger våra tankar till att se, höra och handla i evangeliets ljus. Vi viger våra hjärtan till att älska och välja det som är Guds vilja. Vi viger oss till ditt obefläckade hjärta, du som vill det Gud vill”.

Här har vi något av lösenordet. Är vi nära Jungfru Maria och hennes obefläckade hjärta, anar vi också vad Gud vill med oss. Försöker vi ställa oss under Marias beskydd, då blir det också tydligt för oss vad Jesus vill göra med oss och vad vi kan göra för honom i denna värld. Maria är genvägen till Jesu hjärta. När vi viger oss till hennes hjärta är det just för att hon mer än någon annan människa står Jesus nära. Vi hör ibland människor säga att vi katoliker låter Maria skymma blicken på Jesus. Men det är tvärtom. Det är hon som förstorar och förtydligar Jesus för oss. Ser vi på Jesus med hennes ögon, upptäcker vi ännu mer av hans kärlek och hans mysterium. Försöker vi älska honom med Marias hjärta, då kommer vi honom oändligt mycket närmare. Det är alltså en slags helhetssyn som denna vigning vill uttrycka. För att kunna ta emot Jesu frälsning på en ännu djupare nivå måste vi hålla oss till Maria och få hennes hjälp, stå henne väldigt nära och viga och liksom inrikta våra dagliga handlingar, tankar och ord att likna det hon skulle ha sagt, gjort och tänkt. Vi kryper liksom in i hennes hjärta och närmar oss inifrån Jesus Kristus. Då får hela livet en annan färg, ett annat djup. Det blir en annan värme, en annan atmosfär när Maria får vara med. Säkert har ni mött människor som har kunnat utandas denna Marias atmosfär och hjälpt er att komma Jesus närmare.

Ja, kära bröder och systrar, när vi i dag har vallfärdat hit var det för att ära och hedra Jungfru Maria, men kanske ännu mycket mer för att få hennes hjälp att bli ännu trognare Jesu lärjungar. Som jag sade i predikan är det viktigt att se, att vi alla har någon form av svaghet och blind fläck, där evangeliet måste få tränga in och förvandla oss. En mor har ofta en förmåga att hjälpa sina barn att gå vidare. Vi har svårt att ta kritik från andra människor. Men vi behöver ibland den äkta, kärleksfulla kritiken, och vem kan ge det bättre än vår mor? Det kan vara svårt också att ta emot kritik från vår mor, men det är i alla fall lättare att ta emot kritiken av någon som vi vet älskar oss av hela sitt hjärta. Det gör Jungfru Maria. Hon kan hjälpa oss att se var vi behöver ändra oss för att Jesus skall få större plats i vårt liv. Hon kan hjälpa oss att ta avstånd från det som binder oss, fångslar oss och gör det omöjligt för oss att gå i Jesus fotspår. Hon kan hjälpa oss att se oss själva i spegeln och då acceptera vårt oändliga behov av omvändelse och helgelse. Det kan sedan få sina stora följder i det vanliga livet. En människa kan göra oändligt mycket för Guds rike, men en människa kan också stoppa upp flödet. Det tragiska är att vi kristna ibland kan dölja Jesus för vår nästa. Tyvärr kan vi också göra det svårare för människor omkring oss att komma Jesus nära. Det tillhör det mest tragiska i vårt liv att vi kan bli ett hinder på andra människors väg till Jesus Kristus. Därför behöver vi Marias beskydd, hjälp och inspiration för att kunna sprida Jesu budskap och kärleken till honom omkring oss.

När vi nu strax börjar vår andakt inför det Allraheligaste sakramentet är det för vi skall bli genomlysta av all den kärlek som Jesus har lagt ner i detta sakrament. Vi får sola oss i eukaristin skulle vi kunna säga. Vi nordbor älskar ju solen. Så fort det kommer lite sol sätter man sig gärna och solar. Men vi kan alltid sola oss i eukaristin. Det gör vi när vi kommer till tillbedjan. Vi låter Kristi ljus lysa in i våra hjärtan och förvandla oss, tina upp ishjärtat. Ibland har också våra hjärtan frusit till is, och vi får då be om att de tinas upp när vi kommer i stillhet inför Jesus i eukaristin. Maria hjälper oss att tina upp ishjärtat, så att vårt hjärta kan bli ett hjärta av kött och blod, ett hjärta som verkligen låter Jesu hjärta speglas i vårt hjärta. Tänk inför Jesus i eukaristin på, att han vill ingjuta all sin nåd, all sin kärlek, allt sitt mod i oss. Vi får lägga fram vårt hjärta, vår djupaste personlighet inför honom så att han förvandla oss. Då måste vi också släppa taget, kontrollen och bara låta Jesu ljus skina in i vårt hjärta. Där behöver vi Maria. Ibland är vi lite rädda att släppa taget om oss själva. Vi vill så gärna

kontrollera, ha koll på verkligheten, men ibland måste vi släppa taget och låta hela Jesu ljus, kärlek och nåd tränga in och förvandla vårt hjärta.

Bara då kan vi bli de redskap Jesus Kristus behöver i våra länder just nu. Det är nu något av en ödestimma för Europa. Skall kristendomen fortsätta att vara en levande verklighet eller bli ett museiobjekt? Skall våra kyrkor förfalla och människor inte längre komma dit? Skall vi kunna ge vår katolska tro vidare till nästa generation? Många av er, kära bröder och systrar, har detta lidande. Ni har sett nära och kära anförvanter som har vänt sig bort från Kristus och Kyrkan. Det är ett stort lidande. Men det får inte göra oss förtvivilade utan få oss att växa i bön och tillit.

Maria är också de bortsprungna fårens moder. Hon beskyddar också dem och vill hjälpa dem att hitta vägen tillbaka. Vi får också ta med dem när vi kommer till Jesus i eukaristin och be att få den kraft, kärlek och barmhärtighet, som vi ser så tydligt i Maria. Tack vare hennes förbön kan vi hjälpa människor att hitta vägen tillbaka till Jesus och hans Kyrka. Ja, det finns oändligt mycket att be om när vi kommer inför Jesus Kristus i eukaristin. Vi får tro att den Helige Ande kan inspirera oss att öppna hela vårt hjärta för det som Jesus vill ge oss, så att vi liksom Maria och hennes obefläckade hjärta suger åt oss allt det som Jesus vill ge, så att vårt hjärta blir mer likt Jesu heliga hjärta.

Låt oss därför i tacksamhet fira denna avslutande eukaristiska tillbedjan i förvissning om att Marias hjälp och beskydd vilar över oss som personer men också över våra länder och att Maria, som vi sjunger i en av våra mest älskade psalmer, är Nordens Drottning. Thérèse av Lisieux (1873-1897) säger, att Maria är mer Moder än Drottning. En moder betyder mer för oss än en drottning. Denna moderliga hjälp behöver både vi och våra nordiska länder så oändligt väl för att vi inte skall förlora något av det andliga barnskap som Jesus Kristus har gett oss och som vi har fått i dopet. Maria kan hjälpa oss att leva som Faderns älskade barn, som Jesu Kristi bröder och systrar och som Andens tempel. Hon kan hjälpa oss att ta till oss hela den värdighet som vi har fått genom vårt dop och där finna vår styrka och vår kraft för att bli de redskap som Jesus behöver här och nu. I Faderns och Sonens och den Helige Andes namn. Amen.